

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.21.035/2017/9. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Folcz József ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Moskola Csaba ügyvéd által képviselt I. r. és **(jogtanácsos neve)** jogtanácsos által képviselt II. r. alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2017. október hó 18. napján kelt 14.P.20.147/2017/22. számú ítélete ellen a felperes részéről 23. és 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 30 000 (harmincezer) Ft, míg a II. r. alperesnek 5000 (ötezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

A feljegyzett 85 588 (nyolcvanötezer-ötszáznyolcvannyolc) Ft másodfokú eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes és az I. r. alperes között 2008. május 29. napján **(kölcshszerződés száma)**. számmal jelölt, deviza alapú kölcsönszerződés jött létre a felperes által megvásárolni kívánt Mazda 6 Sport 2.0 típusú **(gpjmú fgr.rszm.-a)** forgalmi rendszámú személygépjármű vételárának finanszírozása céljából, amely alapján az I. r. alperes 2 100 000 Ft kölcsönt folyósított a felperes részére. .

A szerződésben rögzítettek szerint a szerződés tartalmává váltak az alperes által alkalmazott Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban: Ászf.), amelynek 1.12.2. pontja lehetőséget biztosított az adós felhatalmazása alapján a hitelező számára, hogy jogai érvényesítése érdekében harmadik személy közreműködését vegye igénybe.

A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg az I. r. alperes szerződésből eredő követelésének a biztosítására a felek az I. r. alperes javára vételi jogot alapítottak a kölcsön felhasználásával vásárolt gépjárműre 5 éves időtartamra, de legfeljebb az adós kölcsönszerződésből eredő kötelezettségei maradéktalan teljesítéséig. A vételi jog gyakorlásának feltételül szabták a kölcsönszerződés I. r. alperes általi felmondását.

A felperessel szemben az **(O.)** Zrt., mint végrehajtást kérő kérelmére végrehajtási záradékkal elrendelt végrehajtási eljárás volt folyamatban 0021.V.551/2011. szám alatt, amelynek keretében megtartott árverés eredményeként a kölcsönszerződéssel érintett gépjármű 2011. december 8-án 600 000 Ft vételáron került értékesítésre. Ezt követően az I. r. alperes behajtójaként eljáró ICE Szolgáltató Kft. 2012. január 10-én felszólította a felperest a gépjármű átadására, majd az I. r. alperes a kölcsönszerződés alapján a felperessel szemben fennálló követelését 2014. február 6-án a II. r. alperesre engedményezte, aki 2015. május 19-én, majd - a 2014. évi XL. törvény alapján elvégzett elszámolást követően - 2016. január 25-én tájékoztatta a felperest a fennálló tartozásának összegéről.

A felperes módosított keresetében az I. r. alperest 569 854 Ft vagyoni kár, 400 000 Ft nem vagyoni kár, míg a II. r. alperest 100 000 Ft nem vagyoni kár megtérítésére kérte kötelezni. Keresetének indokai szerint az I. r. alperes általa okozott neki 1 600 000 Ft összegű vagyoni kárt, hogy elmulasztotta gyakorolni a vételi jogát, és az árverési értékesítést nem akadályozta meg, ennek következtében pedig az 1 600 000 Ft értékű gépjárművét 600 000 Ft-ért értékesítette a végrehajtó, de még ez az összeg sem kerülhetett elszámolásra a kölcsönszerződésből eredő tartozására. Allította, hogy .közte és az I. r. alperes között nem jött létre kölcsönszerződés, illetve ha annak létrejötte megállapítható, úgy a szerződés az általa megjelölt számos okra visszavezethetően érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként álláspontja szerint a szerződés hatályossá nyilvánítása alkalmazható, amelynek keretében elvégzendő elszámolás eredményeként a fennálló tartozása 1 030 146 Ft. Ezt az összeget beszámította a kártérítési követelésébe, s ennek megfelelően jelölte meg 569 854 Ft-ban a vagyoni kár megtérítése címén érvényesített igényét.

Az I. r. alperessel szembeni nem vagyoni kárigényét arra alapította, hogy az I. r. alperes jogszabálysértő módon bocsátotta a személyi adatait a behajtó cég rendelkezésére, ezáltal személyiségi jogait megsértette. Kifogásolta továbbá, hogy az árverést követően az I. r. alperes megbízásából eljáró behajtó cég felszólította a gépjármű átadására, amelyet azonban erre vonatkozó bírósági határozat nélkül jogszerűen nem tehetett meg. Előadása szerint mindez lelki szenvedést, egészségromlást okozott számára. A II. r. alperessel szembeni nem vagyoni kárigénye jogalapjaként a jogszerűtlen behajtási tevékenységet jelölte meg.

Az I. r. alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Allította, hogy a peres felek között a szerződés létrejött, az érvényes. Hangsúlyozta, a gépjármű árverési értékesítésének a jelen jogvitához nincs köze, arra egy, a jelen perben nem álló fél követelése fejében került sor. Kiemelte, a gépjármű árverezését megelőzően nem élt a vételi jogával, a gépjármű nem került a birtokába, azzal kapcsolatban igénye nem volt, ezáltal a felperesnek kárt nem okozott. Allította, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban (Hpt.) 50. és 51. §-aiban foglaltak, valamint az Ászf. I.12.2. pontjában írtak alapján jogosult volt a felperes személyes adatainak kiadására. A behajtó cég felszólítását közömbösnek ítélte a jogvita elbírálása szempontjából, az ugyanis félreértésen alapult, emellett vitatta a behajtási eljárás jogszerűtlenségét.

A II. r. alperes ugyancsak a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelme indokait illetően csatlakozott az I. r. alperes által előadottakhoz, kiemelve, hogy a behajtás során a jogszabályi rendelkezések betartásával járt el.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, s kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. r. alperesnek 80 000 Ft, míg a II. r. alperesnek 5000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a 126 000 Ft feljegyzett eljárási illetéket az állam viseli. Határozatának indokolásából kitűnően alaptalannak ítélte mind a szerződés létre nem jöttére, mind annak érvénytelenségére vonatkozó valamennyi felperesi hivatkozást, álláspontját részletesen kifejtette.

A felperes kártérítési igényét illetően kiemelte, a felperes a perben nem bizonyította, hogy az alperesek jogellenes magatartásával okozati összefüggésben kár érte. Rámutatott, a felperes az I. r. alperes jogellenes magatartását a gépkocsi árverési értékesítése megakadályozásának elmulasztásában jelölte meg, a végrehajtási eljárás azonban az I. r. alperes magatartásától függetlenül folyt, az I. r. alperes az árverés időpontjában vételi jogával nem élt, a törzskönyv kiadásával jogellenes magatartást nem tanúsított, ezáltal kártérítési felelőssége sem volt megállapítható.

Elfogadta az I. r. alperes védekezését a tekintetben is, hogy jogosult volt a felperes személyes adatainak kezelésére és harmadik személy részére történő kiadására az Ászf. I.12.2. pontja és a Hpt. 50-51. §-ában foglaltak alapján. A II. r. alperes által kifejtett behajtási tevékenység tekintetében sem ítélte megvalósultnak a kártérítési felelősség feltételeit, ezért nem látott módot a követelések beszámítás útján történő elszámolására.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Másodlagos fellebbezése az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és új határozat hozatalára utasítására irányult. Változatlanul arra hivatkozott, hogy közte és az I. r. alperes között a kölcsönszerződés nem jött létre, illetve az a keresetében megjelölt okok miatt érvénytelen. A nem vagyoni kártérítési igényét illetően kiemelte, a II. r. alperes folyamatosan fizetési felszólításokat küld a részére, az ellene folyamatban levő eljárás egészségi állapota jelentős megromlását eredményezte, testi panaszai mellett utóbb már pszichiátriai kezelésre is szorul, miután nem tudja feldolgozni az alperesek részéről őt ért jogsértéseket. A gépkocsi elvesztése miatt - amely álláspontja szerint az I. r. alperes mulasztására vezethető vissza - mozgási lehetősége rendkívüli mértékben beszűkült, ügyei intézéséhez más segítségét kell igénybe vennie, ami jelentős plusz kiadásokat okoz számára. Érvelése szerint az általa kért nem vagyoni kártérítés összege csupán töredékesen alkalmas a szerződésből eredő sérelmei orvoslására.

Az I. és II. r. alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, mindenben fenntartva az elsőfokú eljárásban előterjesztett védekezésüket.

A fellebbezés **alaptalan.**

A felperes keresetében kártérítés jogcímén kérte az alperesek marasztalását, a szerződés létre nem jött, illetve érvénytelensége csupán indokul szolgált az általa levezetett, a kártérítés összegének meghatározásához szükséges elszámoláshoz, ezért - keresete tartalmából kiindulva - elsődlegesen kártérítési igénye megalapozottságát kellett vizsgálni a perben.

A felperes nem jelölte meg ugyan kártérítés iránti követelésének a pontos jogalapját, tekintve azonban, hogy azt kifogásolta, az I. r. alperes vételi joga ellenére nem akadályozta meg a gépjármű elárverezését, perbeli nyilatkozatai - azok tartalmát tekintve - úgy értelmezhetők, hogy véleménye szerint az I. r. alperes megszegte az opciós szerződést, amely szerződésszegésért a kontraktuális felelősség szabályai szerint köteles helytállni. A jelen ügyben alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 318. § (1) bekezdése a szerződésszegésért való felelősségre a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait rendeli alkalmazni. Ennek megfelelően a kontraktuális felelősségre is irányadó a deliktualis felelősség 1959-es Ptk. 339. § (1) bekezdésében rögzített általános szabálya, amely szerint a felelősség megállapíthatóságának konjunktív feltételei: a jogellenesség, a kár bekövetkezése, e kettő közötti okozati összefüggés és a felróhatóság azzal, hogy a kontraktuális felelősség esetén maga a szerződésszegés minősül olyan jogellenes magatartásnak, amely - az egyéb feltételek fennállása esetén - a szerződésszegő fél kártérítési felelősségét megalapozza.

Jelen ügyben a felperes 1 600 000 Ft-ban határozta meg a vagyoni kárát, amely álláspontja szerint az árverés útján értékesített gépjárművének valós forgalmi értéke volt. Az I. r. alperes szerződésszegését, egyben károkozó, jogellenes és felróható magatartását pedig egy mulasztásban jelölte meg, nevezetesen abban, hogy vételi joga ellenére nem akadályozta meg, hogy a gépjárművet harmadik személy követelése fejében végrehajtás alá vonják, azt elárverezzék, azaz e jogát nem gyakorolta. A mulasztás a cselekvés hiánya, azaz „nem tevés”, amelynek jogellenességét valamely -

jogszabályi rendelkezésen, vagy szerződésen alapuló - cselekvési kötelezettség nem teljesítése alapozhatja meg. A perbeli esetben azonban ilyen cselekvési kötelezettség nem terhelte az I. r. alperest, a felperes sem tudott megjelölni sem olyan jogszabályi, sem olyan szerződési kikötést, amely alapján az I. r. alperesnek meg kellett volna akadályoznia a végrehajtási eljárást. Ez nemcsak kötelessége nem volt, de erre lehetősége sem lett volna. A gépjármű értékesítése ugyanis csak egy sikeres igényperrel lett volna elkerülhető. Az igényperben azonban az I. r. alperes csak abban az esetben lehetett volna pernyertes, ha már a gépjármű lefoglalását megelőzően él vételi jogával, ezáltal keletkezett volna ugyanis olyan kötelmi igénye a gépjármű átadására, ami akadályát képezhette volna a gépjármű végrehajtás útján történő értékesítésének. Erre azonban nem került sor, az I. r. alperes a foglalást megelőzően nem gyakorolta a vételi jogát, amire egyebekben nem is lett volna módja, miután a kölcsönszerződést csak a gépjármű lefoglalását követően mondta fel, a vételi jog gyakorlásának pedig ez volt a feltétele. Erre tekintettel az I. r. alperesnek nem volt lehetősége arra, hogy az árverési értékesítést megakadályozza. Megjegyzi az ítéletábra, a vételi jog gyakorlására annak jogosultja nem kötelezhető még abban az esetben sem, ha a szerződést egyébként felmondja és a szerződéskötéstől számított 5 év még nem telt el, azaz maga döntheti el, hogy él-e ezzel a jogával, ennek elmulasztása jogellenes magatartásnak nem tekinthető. A kifejtettekből következően nem állapítható meg az I. r. alperes részéről olyan jogellenes mulasztás, amellyel okozati összefüggésben a felperesnek kára keletkezett, ezáltal a vagyoni kárigénye megalapozatlan. Jogellenesség hiányában pedig a kártérítési felelősség további elemeinek részletes vizsgálata is szükségtelen volt, ezért azt az ítéletábra mellőzte.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes nem vagyoni kárigénye is alaptalan. A nem vagyoni kártérítés a személyiségi jogsértés egyik szankciója, amelyre a polgári jogi felelősség szabályai vonatkoznak (1959-es Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pont) azzal, hogy a felelősséget meghatározó egyik feltételt jelentő jogellenes magatartásnak a személyiségi jogsértés minősül. A károkozó magatartás jogellenességét kizáró körülmények ugyanakkor a személyiségi jogok megsértésére alkalmas magatartások tekintetében is kizárják azok jogellenességét, így nem sért személyiségi jogot - egyebek között - az a magatartás, amelyet jogszabály engedélyez, vagy amelyhez maga az érintett hozzájárul. A felperes I. r. alperessel szembeni nem vagyoni kárigényét részben arra alapította, hogy az I. r. alperes kiadta a személyes adatait a követelésbehajtónak, ezáltal megsértette az 1959-es Ptk. 83. §-ában nevesítetten védett személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogait. Helytállóan hivatkozott az I. r. alperes a védekezésében arra, hogy az Ászf. I.12.2. pontjában az adós felhatalmazást adott arra, hogy - egyebek mellett - a jogai érvényesítése érdekében az adós költségére harmadik személy közreműködését vegye igénybe. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. tv. (Infotv.) 3. §-ában foglaltak szerint személyes adatnak minősül az érintettel kapcsolatba hozható adat, különösen az érintett neve, azonosító jele stb. Személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt - egyebek mellett - a törvény elrendeli (Infotv. 5. § (1) bekezdés). Törvényi rendelkezés, nevezetesen a Hpt. 51. § c) pontja felhatalmazást ad a pénzintézetek részére az ügyfele - Hpt. 50. § (1) bekezdése szerint banktitoknak minősülő - személyes adatainak harmadik személy részére történő kiadására, ha ezt az ügyféllel szemben fennálló követelésének az eladása, vagy lejárt követelése érvényesítése szükségessé teszi. Minderre figyelemmel egyrészt a felperes által az Ászf. I.12.2. pontjában adott engedély, másrészt a Hpt. 51. §-a alapján az I. r. alperes a követelésének behajtása érdekében a felperes személyes adatait jogszerűen bocsátotta a II. r. alperes rendelkezésére, így ez a magatartása a felperes személyiségi jogait nem sértette.

A fentiekben túl az I. r. alperessel szemben érvényesített nem vagyoni kárigényét a felperes arra alapította, hogy az I. r. alperes lelki szenvedést okozott neki azért, hogy a megbízottja felszólította a gépjármű átadására. Tény, hogy az I. r. alperes a felperes szerződésszegése miatt felmondta a

kölcsönszerződést, és nyilatkozott a vételi jogának gyakorlásáról. E nyilatkozata alapján a felperes és az I. r. alperes között az 1959-es Ptk. 375. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében adásvételi szerződés jött volna létre, és az I. r. alperes az 1959-es Ptk. 365. § (1) bekezdése alapján jogszerűen követelhetne volna a gépjármű birtokba adását, ha ezt megelőzően már nem kerül elárverezésre a gépkocsi. A rendelkezésre álló adatok szerint az I. r. alperesnek a követeléskezelő megbízásakor nem volt tudomása arról, hogy a gépjármű kikerült a felperes tulajdonából, így nem róható a terhére, hogy követeléskezelőt bízott meg a gépkocsi birtokba vételével. A felróhatóság hiánya pedig - a fentebb már indokoltak szerint - a felperes által hivatkozott nem vagyoni kárért való felelősségét kizárja függetlenül attól, hogy a felelősség egyéb feltételeinek fennállása megállapítható-e. Csupán megjegyzi az ítéletábra, súlytalan az a felperesi hivatkozás, miszerint a követelésbehajtó a gépjárművet bírósági határozat nélkül nem vehette volna birtokba, azaz, hogy tisztességtelen az ezt érintő általános szerződési feltétel, miután a gépjármű egy perben nem álló fél felperessel szemben fennálló követelése fejében került elárverezésre, az nem került az alperesek birtokába.

Azt a felperes sem vitatta, hogy a kölcsönszerződésből eredően még áll fenn tartozása, így a II. r. alperes jogszerűen intézkedhet annak behajtása iránt. Azt pedig a felperes maga sem állította, hogy a behajtás során a II. r. alperes jogszabályba ütköző, vagy egyébként személyiségi jogszértlést megvalósító módon járt volna el. Jogellenes magatartás hiányában pedig a II. r. alperes felelőssége nem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában annak ellenére részletesen kifejtette, hogy miért nem helytállóak a felperesnek a szerződés létre nem jöttére, illetve érvénytelenségére vonatkozó hivatkozásai, hogy a felperesnek ilyen tartalmú önálló kereseti kérelme nem volt. Ezekre csupán a kártérítési igénye kapcsán és oly módon hivatkozott, hogy a szerződés érvénytelensége és az ahhoz kapcsolódó, általa helyesnek vélt elszámolás során meghatározható, még fennálló tartozásaként nyilvántartott összeg az általa követelt kártérítés összegébe beszámítható, ezáltal az I. r. alperes a különbözetként mutatkozó összeg megfizetésére köteles. Miután azonban a fentebb kifejtettek szerint a kártérítési követelése megalapozatlannak bizonyult, a szerződés létre nem jöttére, illetve érvénytelenségére vonatkozó felperesi hivatkozások vizsgálata szükségtelen volt. Erre tekintettel az is közömbös, hogy a felperes kapott-e, s ha igen mennyiben kapott teljes körűen választ a szerződés érvénytelensége körében az I. r. alpereshez intézett kérdéseire, azok a jogvita mikénti elbírálását nem érintik.

Egyebekben megjegyzi az ítéletábra, a felperes fenti hivatkozásai megalapozatlanok voltak, az ítéletábra minden tekintetben osztja az elsőfokú bíróság által ezzel összefüggésben kifejtett indokokat, azokat e helyütt részletesen megismételni nem kívánja. Kiemeli, téves az a felperesi állítás, hogy az I. r. alperessel kötött kölcsönszerződés befektetési elemet is magában foglalt, amelyről a peres felek között nem volt megállapodás. A felek jogviszonya szempontjából ugyanis közömbös, hogy az I. r. alperes hogyan, milyen forrásból teremtette elő a kölcsön összegét, e tekintetben a felperes által hivatkozott, más perben beszerzett szakértői véleményekben foglaltak nem bírnak jelentőséggel.

Alapítalanul hivatkozott a felperes keresetében a kölcsönszerződés semmisségére is. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a perbeli jogügylet során az autókereskedő ügyleti képviselőként járt el, a szervezeti képviselő által részére adott meghatalmazás alapján önálló aláírási joggal képviselhette az I. r. alperest, így a cégszerű aláírás hiánya a szerződés érvényességét nem érinti.

Helytállóan mellőzte az elsőfokú bíróság annak vizsgálatát is, hogy az autókereskedés a Hpt. 2. sz. melléklet I. fejezet 12. pont „a”, vagy „b” alpontja szerinti ügynökként járt el az ügyletkötés során, bejelentési vagy engedélyezési kötelezettség alá esett-e, illetve rendelkezett-e PSZAF-engedéllyel. Mindez ugyanis polgári jogi szempontból a szerződés érvényességét nem érinti, a közjogi szabályok esetleges megsértésének jogkövetkezménye e perben nem vonható le.

A felperes állításával szemben az I. r. alperes igazolta a perben, hogy a szerződéssel érintett időszakban naponta egyszer jegyzett devizakereskedelmi árfolyamot, ezáltal a kölcsön összegének devizára történő átszámítása ennek alapulvételével történt, tévesen ítélte a felperes az I. r. alperes ezt érintő eljárását átláthatatlannak.

Az árfolyamrész és az egyoldalú szerződésmódosítás kérdését az ún. DH törvények rendezték, így ezzel kapcsolatban további bírósági követelésnek, illetve igényérvényesítésnek helye nincs, ezáltal a felperes sem hivatkozhat a kölcsönszerződés ez okból fennálló érvénytelenségére.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét - a fentebb kifejtett részben eltérő indokokra figyelemmel - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. és II. r. alperes ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költségeinek viselésre, amelynek összegét az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése valamint 4/A. §-a alapján állapította meg.

A felperes a perben teljes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért fellebbezése sikertelenségére tekintettel a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján köteles a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Szeged, 2018. március 21.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró